

B. Erdős Márta

Pszichoszociális krízis – 30 órás képzési modul szociális munka mesterszakos hallgatóknak angol nyelven.

A részleges tesztelés tapasztalatai

„Psychosocial Change and its Socio-cultural Context”: angol nyelvű kurzus alapszintű (bachelor) képzésben részt vevő szociális munka szakos és Erasmus-hallgatók számára

TÁMOP 5.4.4.-09/2-C-2009-0008

„Reflektív szociális képzési rendszer a 21. században”

2012

„Reflektív szociális képzési rendszer
a 21. században”
TÁMOP 5.4.4.-09/2-C-2009-0008

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A képzési modult (Psychosocial Crisis) a maga teljességben, eredeti formájában nem lehetett kipróbálni, mivel:

1. a választható kurzus eltérő képzési szinten került meghirdetésre
2. a modul tartalmi részleges átfedésben vannak a szakon kötelező jelleggel oktatott magyar nyelvű tárgyakkal,
3. a 30 órás képzési modul tartalmi nem fértek bele a szokásos félévi órakeretbe.

Mivel a kurzus alapszakon került meghirdetésre, ez azt is jelentette, hogy egyfelől hiányoznak azok az elméleti alapok, amelyekre az MSW modul utal és épít, másfelől viszont az ismétlődések elkerülése érdekében figyelembe kellett venni a másodévesek számára alapszakon kötelező rokon tantárgy (Krízis fogalma, fajtái...) tartalmait. Így a jelen kurzus keretei között olyan speciális tartalmakra összpontosítottunk, amelyek elméleti alapjai könnyen megvilágíthatóak, ugyanakkor felkelthetik a túlnyomórészt elsőéves hallgatók érdeklődését.

Ezek a következők voltak:

- Elsőfokú és másodfokú változás (Bateson elmélete). Miképpen kapcsolható ez az átmeneti rítusok elméletéhez? Mi a liminális, és mi a liminoid? Milyen személyesen tapasztalt példákkal támaszthatjuk alá ezeket az elméleteket? Melyek ezeknek a változás-elméleteknek a gyakorlati következményei a szociális szakember, mint „change agent” számára?
- A változás társadalmi kontextusa – hazai sajátosságok. A pszichoszociális krízis társadalmi diskurzusa. Whitney és Cooperrider változás-menedzsment modellje. Hogyan kapcsolódik a változástól való félelem a fenntartható társadalom aktuális kérdéseire? Mi a kockázati társadalom? A „bajbeszél” Van Dijk episztemikus diskurzus-analízise és George Lakoff „gyilkos metafora” elgondolása tükrében.
- A pszichoszociális változás főbb elméletei, különös tekintettel Erik Erikson munkásságára. Erikson és a kulturálisan kompetens megközelítés a segítő professziókban.

- Az életnegyedkori krízis és a „szeniokrácia.”

Látható, hogy a kurzus tartalmi meglehetősen speciálisak az alapszakos hallgatók felkészültségéhez képest: azonban közvetlenül kötődnek azokhoz a társadalmi problémákhoz, amelyek a hallgatók számára a kurzus tartalmait tekintve saját helyzetükben a leginkább relevánsak.

Kompetenciák: A kurzus segítette a hallgatók felkészülését a pszichoszociális krízis társadalmi-kulturális keretben történő, rendszerszemlélet szerinti értelmezésére, a hallgatók (a nyelvi problémákat leszámítva) sikerrel kapcsolódtak be változásról folytatott társadalmi és szakmai diskurzusok kritikai-reflektív értékelésére. Az alkalmazott tanulásirányítási módszerek közül a kritikai diskurzus és a Bohm-dialógus került előtérbe, fejlesztve a hallgató szelf-reflektív kapacitását.

A pszichoszociális krízis elméleti sarokpontjainak tárgyalása során a hallgatók a társadalmi-kulturális kontextus feltérképezésével reflektálhattak a szociális munka két fő diskurzusára: a szabályozó, a felügyeletet, a szakmai protollokat, a menedzsmentet és kompetenciákat kiemelő; valamint a krízis-modellhez jobban illeszkedő felszabadító, a változás képességét, az alternatívákat és a dialógust hangsúlyozó megközelítésre. Ebben a kontextusban a reflektív, kapcsolati erőforrásokra fókuszáló, elakadásokat felszámoló, kreatív, felszabadító, a személyes tényezőket középpontba állító intervenció vezethet el a megoldásig.

Fontos megjegyezni, hogy a résztvevők aktivitása, bevonódása jóval erőteljesebbé vált, amikor az őket személyesen érintő élményekről, kérdésekről esett szó (különösen pl. beavatási rítusok, ezek szerepe a személy életében, kapcsolata egyes deviancia-formákkal stb.; az életnegyedkori krízis; a fenntartható társadalom és a változáshoz való hozzáállás). Ezeknél a témáknál az alább részletezett technikai nehézségeken is sikerült túllépni.

Technikai problémát jelentett, hogy a kurzus (egyéb terem híján) a számítógépes teremben került lebonyolításra, ahol a térbeli elrendezés nem megfelelő egy hasonló módszerekkel építkező oktatási folyamathoz. További jelentős problémát jelentett a hallgatók igen egyenetlen szintű nyelvtudása. Aktivitásukat jelentősen behatárolta, hogy gondolataikat nagy nehézségek árán tudták csak kifejezni. A szakmai nyelvel előzőleg szinte egyáltalán nem sikerült megismerkedniük: mivel erre őket külön felkészítő kurzus nem szerepel a tanrendjükben, és a jelenlegi követelmények szerint nem szakmai,

hanem általános nyelvvizsgát kell tenniük, ez a jövőben sem fog változni, ahogyan az elmúlt években sem történt semmi előrelépés e területen. Ez azért nagy probléma, mert az angol nyelvű képzések esetében költséghatékony és egyben igen fejlesztő hatású volna a külföldről érkező és a magyar diákokat együttesen oktatni. Egy ilyen multikulturális környezetben zajló oktatási folyamat a kulturális kompetenciát is jótékonyan fejlesztené, ami a szociális professziók területén kulcsfontosságú készség. Emellett, az európai felsőoktatási térben és később a munkaerő-piacon a méltó jelenlét csak megfelelő szakmai nyelvismeret birtokában lehetséges. A nyelvi akadályok egyetlen pozitív, a reflektivitást előmozdító oldala, hogy az „úgyis már tudom, úgyis már értem” alapállásból a hallgatók könnyebben kiszabadulhattak, és erősebben összpontosítottak a közös jelentés-alkotás folyamatára.

Összességében megállapítható, hogy a kurzus tartalmi és a reflektivitást fejlesztő tanulás-irányítási módszerek sikeresnek bizonyultak, azonban a képzési modul/kurzusokat elsősorban az angol szakmai terminológiát jobban ismerő, valamint az alapozó képzésen túljutott mesterszakos hallgatók számára ajánljuk. A jelenlegi módosításokkal együtt ennek a kurzusnak számos hozadéka volt: az ismerkedés a szakmai nyelvvel; az intenzív bevonódás miatt az erőteljes megértésre törekvés, mint alapállása; valamint a krízis-teória társadalmi-kulturális beágyazottságának megértése, kritikai-reflektív értékelése.

Mellékletek (külön file-ban: kurzuszáró esszék)

